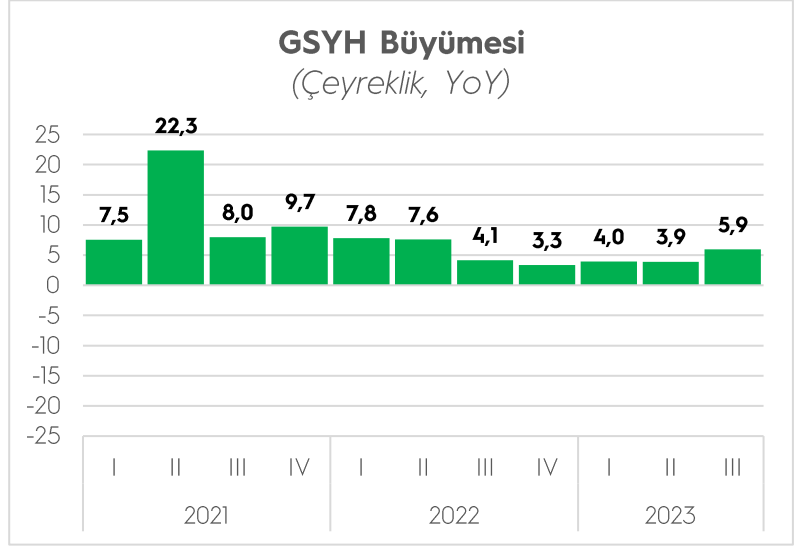

III. ÇEYREK GSYH BÜYÜMESİ

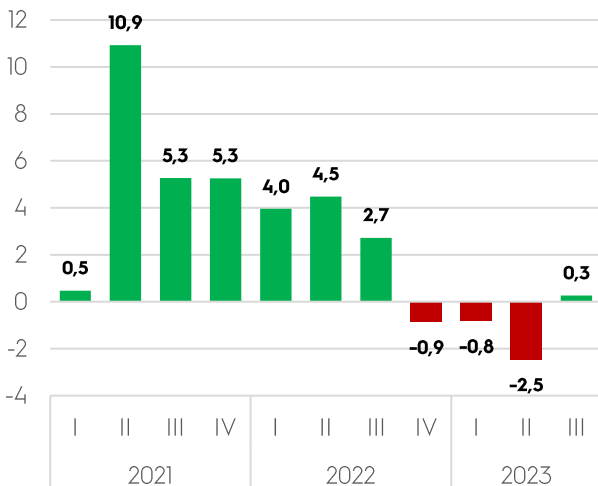
TÜİK tarafından yayımlanan verilere göre Türkiye ekonomisi 2023 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,9 büyüdü. Böylece Türkiye ekonomisi 13 çeyrek üst üste büyüme kaydetti. Büyümeye en büyük katkı 7,7 puan ile hanehalkı tüketiminden geldi. İhracatın büyümeye katkısı 0,3 puan olurken, net ihracatın büyümeye katkısı -2,6 puan oldu. Bu gelişmede, GSYH tanımlı ihracatta yaşanan sınırlı artış ve yine GSYH tanımlı ithalattaki artış etkili oldu.

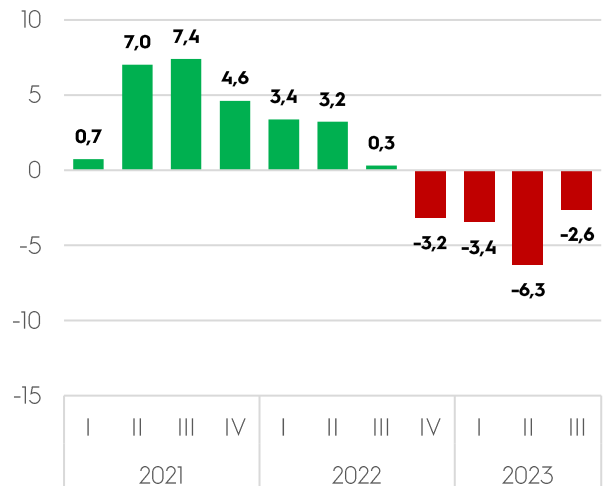
GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; inşaat %8,1, sanayi %5,7, finans ve sigorta faaliyetleri %5,1, hizmetler %4,3, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %3,6, gayrimenkul faaliyetleri %2,7, diğer hizmet faaliyetleri %2,2, bilgi ve iletişim faaliyetleri %1,7 ve tarım sektörü %0,3 artarken mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %2,5 azaldı. Ürün üzerindeki vergiler eksi sübvansiyonlar ise %16,5 arttı.

Yerleşik hanehalklarının nihai tüketim harcamaları 2023 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %11,2 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları %5,3, gayrisafi sabit sermaye oluşumu ise %14,7 arttı.

İhracatın Büyümeye Katkısı
(Çeyreklik, YoY)

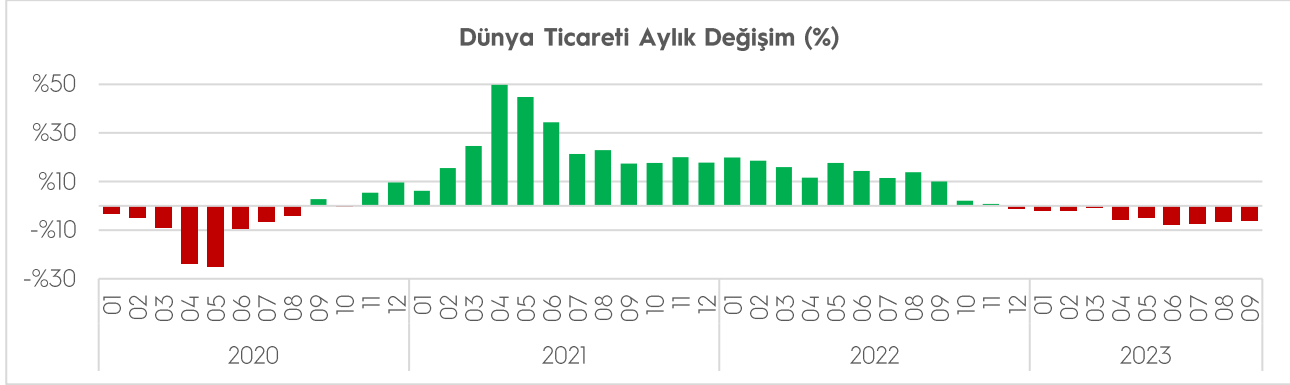
Net İhracatın Büyümeye Katkısı
(Çeyreklik, YoY)

(Kaynak: TÜİK)

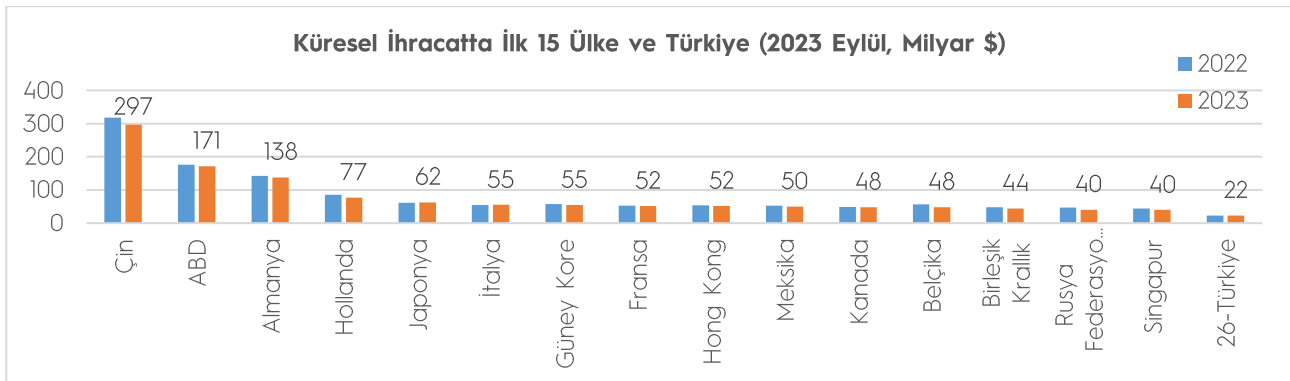
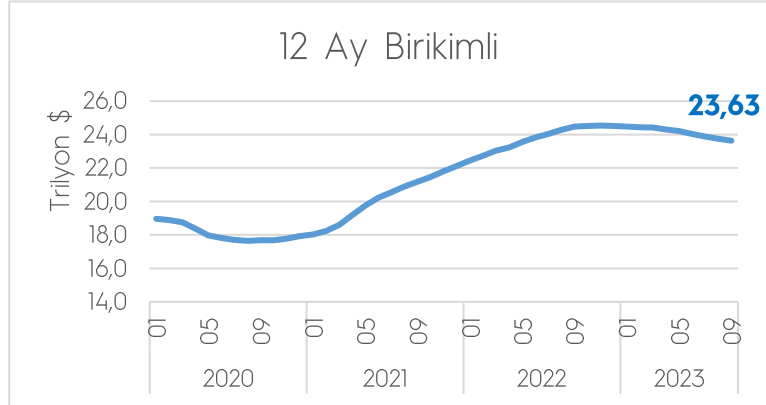
KÜRESEL TİCARET

Dünya Ticaret Örgütü (WTO), küresel ticaretin yaklaşık yüzde 90'ını gerçekleştiren 71 ülkeye ilişkin aylık dış ticaret verilerini açıkladı. Verilerden hareketle hesaplanan tahmini küresel ihracat hacmi, 2023 yılı eylül ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,1 düşüşle 1,98 trilyon dolar olarak gerçekleşti. Yıllıklandırılmış küresel ticaret ise yüzde 3,5 düşüşle 23,63 trilyon dolar oldu. Böylelikle küresel ticarettaki düşüş serisi dokuzuncu ayına girdi.

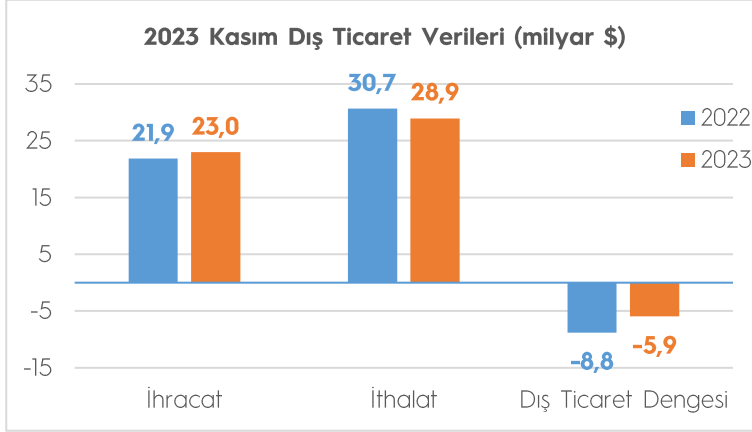
Eylül ayında, verisi açıklanan ülkelerin 20'si ihracatını artırdı. Japonya ve İtalya hariç ilk 15 ülkenin tamamının ihracatında düşüş görüldü.

Eylül ayında en fazla ihracat gerçekleştiren ülkelerden Çin'in ihracatı geçen senenin aynı ayına göre yüzde 6,8, ABD'nin ihracatı yüzde 2,7, Almanya'nın ihracatı yüzde 3,4 geriledi. Aynı dönemde Türkiye'nin ihracatı yüzde 1,6 artışla 21,6 milyar dolar olarak gerçekleşmişti.

(Kaynak: WTO)

MAL TİCARETİ VERİLERİ

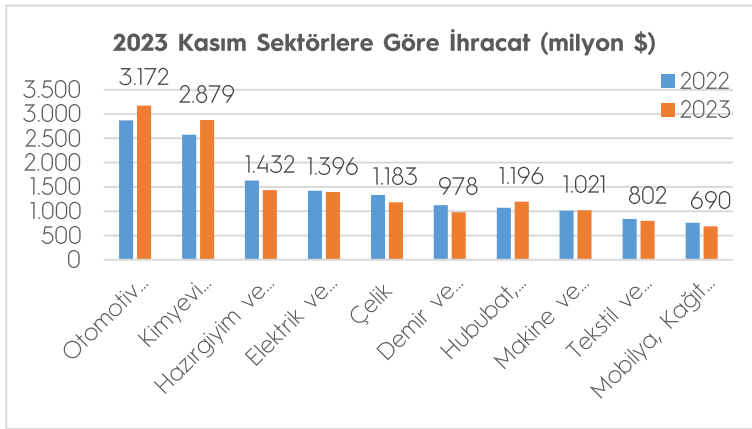
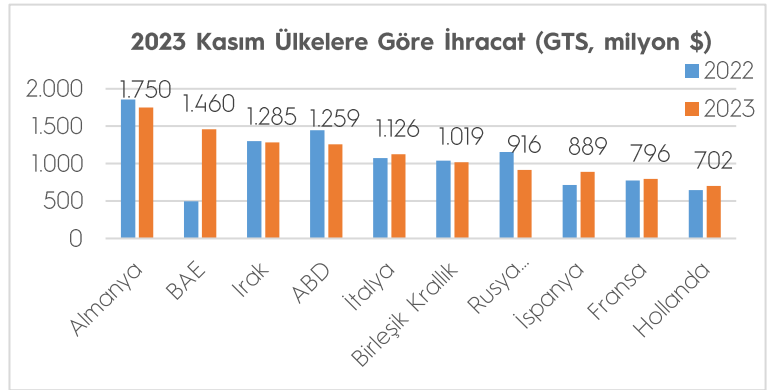
2023 yılı Kasım ayında ihracat geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 5,2 artışla 23,0 milyar dolar, ithalat ise yüzde 5,6 artışla 28,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yılın ilk 11 ayında ihracat yüzde 0,7 artışla 232,9 milyar dolar oldu.

Dış ticaret açığı Kasım'da 5,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı bir önceki

yılın aynı ayında yüzde 71,4 iken bu yıl yüzde 79,5 oldu.

Ekim ayında 218 ülke ve bölgeye ihracat gerçekleştirildi, 117 ülke ve bölgeye ihracat arttı. Ekim ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen ülke 1,75 milyar dolar ile Almanya olurken, Almanya'yı 1,46 milyar dolarla BAE ve 1,28 milyar dolarla Irak izledi. İlk 10 ülkenin ihracattaki payı yüzde 48,7 olarak gerçekleşti.

Ülke grubu bazında bakıldığında ise, Avrupa Birliği'ne (AB-27) ihracat yüzde 5,8 artışla 8,96 milyar dolar olurken, AB-27'nin toplam ihracattaki payı yüzde 38,9 oldu. Avrupa kıtasının tamamına 12,37 milyar dolar ihracat gerçekleştirildi. Orta Doğu ülkelerine ihracat yüzde 17,9 artışla 4,91 milyar dolar, Afrika Kıtasına ihracat yüzde 7,1 artışla 1,85 milyar dolar, Kuzey Amerika'ya ihracat ise yüzde 9,8 düşüşle 1,42 milyar dolar oldu.

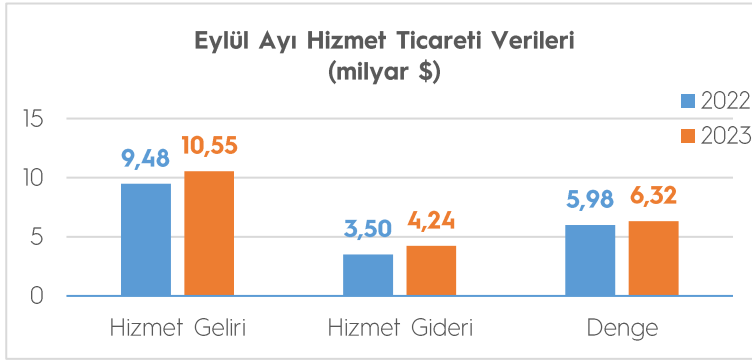
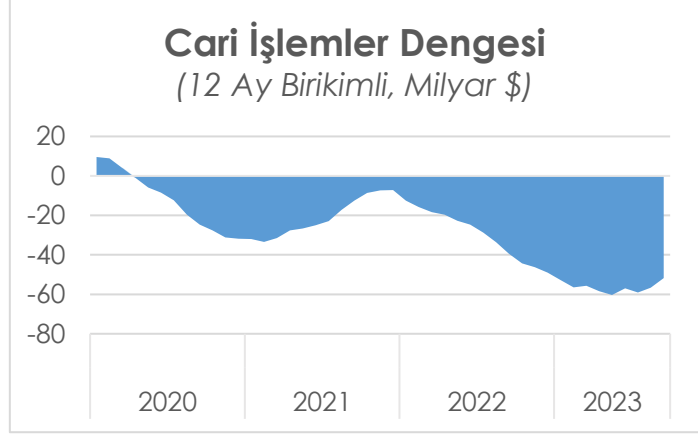
Kasım ayında en fazla ihracatı Otomotiv Endüstrisi sektörü gerçekleştirdi. Sektörün ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,4 artışla 3,17 milyar dolar oldu. Kimyevi Maddeler ve Mamulleri sektörü 2,88 milyar dolar ihracatla ikinci, Hazırlanmış ve Konfeksiyon sektörü ise 1,43 milyar dolarla üçüncü en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör oldu.

(Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TİM)

ÖDEMELER DENGESİ ve HİZMET TİCARETİ VERİLERİ

Eylül ayında cari işlemler 1,88 milyar dolar açık verdi. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 51,71 milyar dolar oldu.

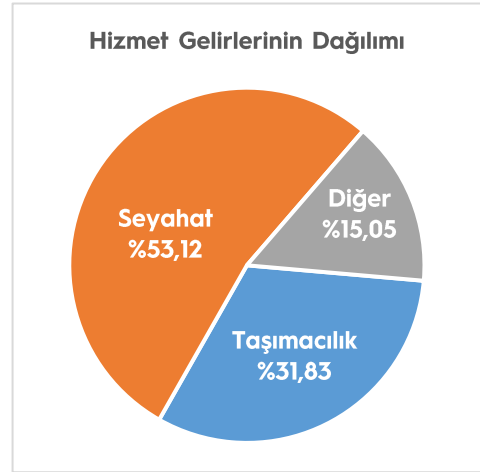
Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı 3,66 milyar dolar olarak gerçekleşti. Portföy yatırımları 1,02 milyar dolar tutarında net giriş kaydetti. Resmi rezervlerde 7,66 milyar dolar net artış gözlemlendi.

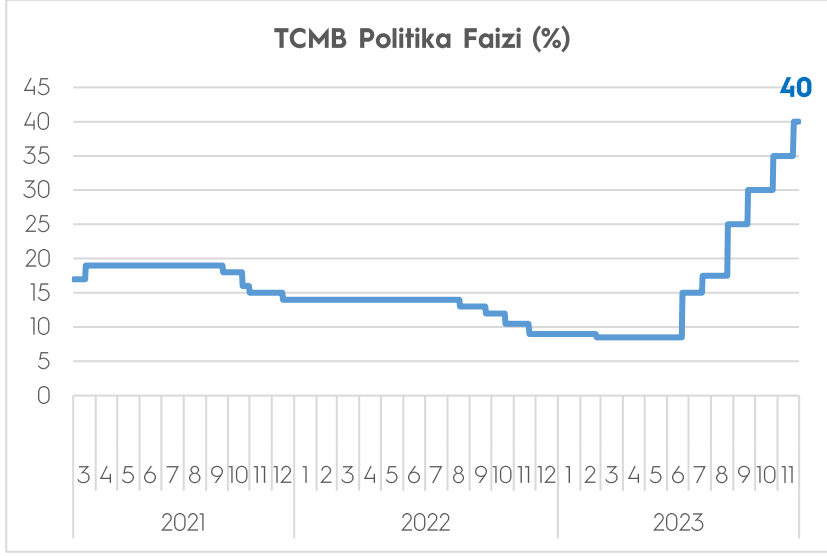
Yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, diğer sektörler 301 milyon dolar net geri ödeme gerçekleştirmişken, bankalar ve Genel Hükümet sırasıyla 509 milyon dolar ve 50 milyon dolar net kullanım gerçekleştirdi. Resmi rezervlerde eylül ayında 247 milyon dolar net artış oldu.

Eylül ayında Türkiye, hizmet ticaretinde 10,55 milyar dolar gelir ve 4,24 milyar dolar gider ile 6,32 milyar dolar fazla verdi. Hizmet gelirleri Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %11,3 arttı. Ocak-Eylül döneminde hizmet gelirleri 85,27 milyar dolar, hizmet giderleri ise 39,35 milyar dolar oldu. Hizmet gelirlerinin alt kalemlerinde ise seyahat gelirleri %13,7 artışla 5,58 milyar dolar, taşımacılık gelirleri %9,0 düşüyle 3,16 milyar dolar oldu. Yıllıklandırılmış bazda hizmet gelirleri ise 98,32 milyar dolara ulaştı.

(Kaynak: TCMB)

TCMB PARA POLİTİKASI KURULU TOPLANTISI

TCMB 23 Kasım tarihli Para Politikası Kurulu (PPK), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 35'ten yüzde 40'a yükseltti.

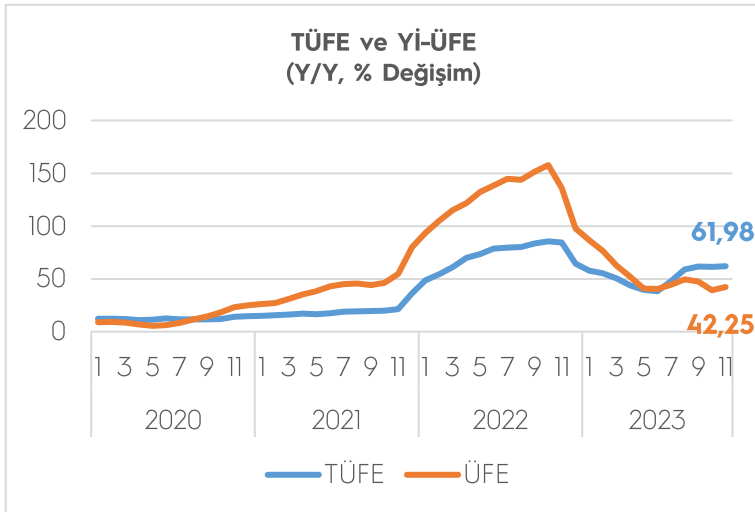
Kurul, dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılık düzeyine önemli ölçüde yaklaşıldığını değerlendirdi. Bu çerçevede, parasal sıkılaştırma hızı yavaşlatılacak ve sıkılaştırma adımları kısa bir zaman diliminde tamamlanacağı ifade

edildi.

Yapılan açıklamada mevcut mikro- ve makroihtiyati çerçeveyi, piyasa mekanizmalarının işlevselliğini artıracak ve makro finansal istikrarı güçlendirecek şekilde sadeleştirileceği vurgulandı. Kredi faizlerinin hedeflenen finansal sıkılık düzeyiyle uyumlu olduğu değerlendirilirken, Türk lirası mevduat payının artırılmasına yönelik düzenlemelerin ve parasal sıkılaştırmanın, aktarım mekanizmasını güçlendirmeye ve bankacılık sisteminin fonlama kompozisyonunu iyileştirmeye devam edeceği öngörüldü. Kurul, faiz kararlarının yanı sıra, parasal sıkılaştırma sürecini destekleyecek miktarsal sıkılaştırma kararları almayı sürdürüleceğinin altını çizdi.

(Kaynak: TCMB)

ENFLASYON

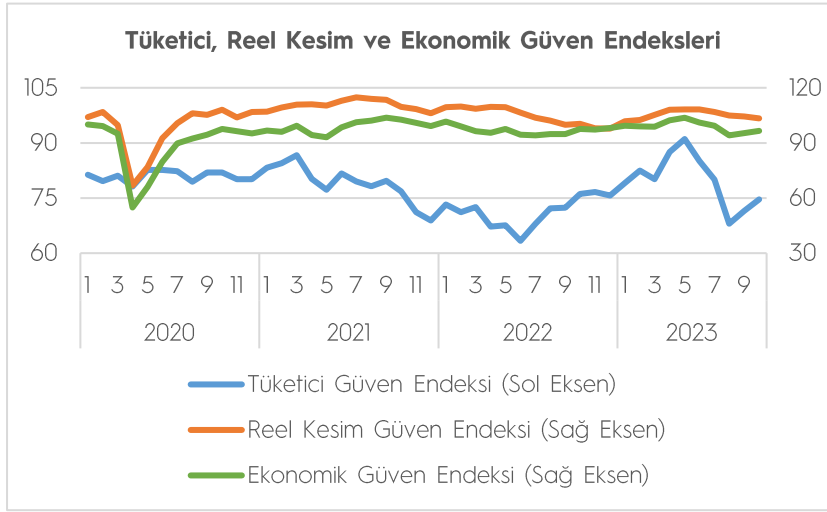
TÜFE Kasım ayında bir önceki aya göre %3,28, bir önceki yılın Aralık ayına göre %60,09, bir önceki yılın aynı ayına göre %61,98 olarak gerçekleşti. Çekirdek enflasyon ise geçtiğimiz aya göre %1,96, geçen yılın aynı ayına göre %69,89 olarak gerçekleşti.

Yİ-ÜFE geçtiğimiz aya göre %2,81, bir önceki yılın Aralık ayına göre %42,59, bir önceki yılın aynı ayına göre %42,25 artış gösterdi.

Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında %46,45 artış, dayanıklı tüketim malında %61,16 artış, dayanıksız tüketim malında %68,11 artış, enerjide %5,91 azalış ve sermaye malında %65,21 artış olarak gerçekleşti.

(Kaynak: TÜİK)

GÜVEN ENDEKSLERİ

2023 yılı Ekim ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), bir önceki aya göre 3,1 puan azalarak 100,2 seviyesinde gerçekleşti. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, mevcut toplam sipariş miktarı, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki üretim hacmi miktarı ve mevcut

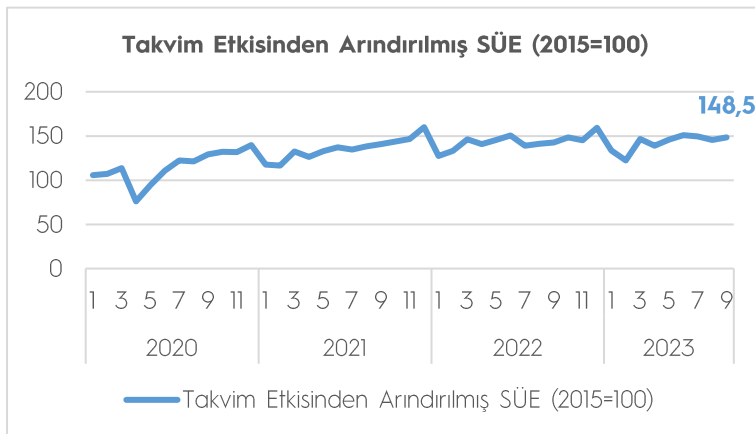
mamul mal stoku, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilerken, yalnızca gelecek üç aydaki toplam istihdama ilişkin değerlendirme endeksi artış yönünde etkiledi.

Ekonomik güven endeksi Ekim ayında 96,5 iken, Kasım ayında %1,3 oranında azalarak 95,3 değerini aldı. Ekonomik güven endeksine perakende, hizmet, reel kesim ve tüketici güven endeksleri negatif etki ederken, inşaat güven endeksleri pozitif etki etti.

Tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Ekim ayında 74,6 iken Kasım ayında %1,1 oranında artarak 75,5 oldu. Mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi %2,7 artarak 61,3 oldu. Gelecek 12 aylık döneme ilişkin genel ekonomik durum beklentisi endeksi ise %0,6 artarak 73,4 oldu.

(Kaynak: TÜİK, TCMB)

SANAYİ ÜRETİMİ

Sanayi Üretim Endeksi, Eylül ayında takvim etkisinden arındırılmış seride bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,1 artış göstererek 148,5 oldu. 2023 yılı Eylül ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %9,1, imalat sanayi sektörü endeksi %3,7 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %4,2 arttı.

Kasım ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), bir önceki aya göre 0,7 puan artarak yüzde 77,5 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,6 puan artarak yüzde 78,0 seviyesinde gerçekleşti.

(Kaynak: TÜİK, TCMB)

İŐGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

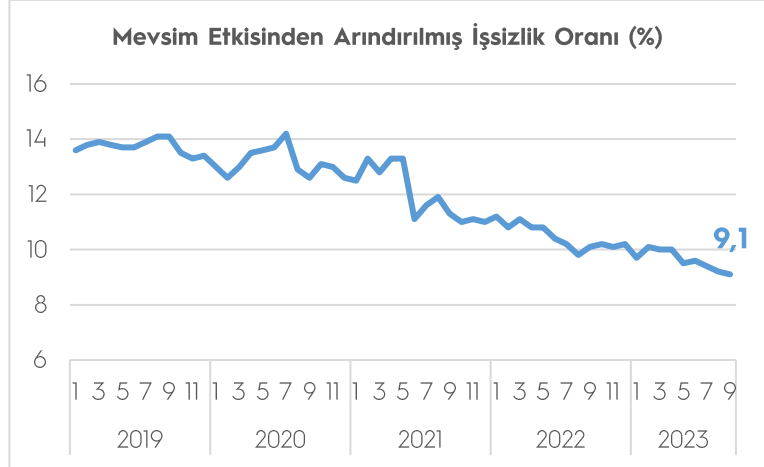
İŐsiz sayısı, 2023 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 46 bin kiŐi azalarak 3 milyon 168 bin kiŐi oldu. İŐsizlik oranı ise 0,1 puan azalarak %9,1 seviyesinde gerçekteŐi. İŐsizlik oranı erkeklerde %7,5 iken kadınlarda %12,3 olarak tahmin edildi.

İstihdam edilenlerin sayısı 2023 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 59 bin kiŐi azalarak 31 milyon 686 bin kiŐi, istihdam oranı ise 0,2 puan azalarak %48,3 oldu. Bu oran erkeklerde %65,8 iken kadınlarda %31,2 olarak gerçekteŐi.

15-24 yaŐ grubunu kapsayan genç nüfusta iŐsizlik oranı bir önceki aya göre 0,2 puanlık azalış ile %16,7 oldu. Bu yaŐ grubunda iŐsizlik oranı; erkeklerde %13,8, kadınlarda ise %22,0 olarak tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel iŐgücü ve iŐsizlerden oluŐan atıl iŐgücü oranı 2023 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 1,2 puanlık azalış ile %21,8 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve iŐsizlerin bütünlüŐik oranı %14,6 iken iŐsiz ve potansiyel iŐgücünün bütünlüŐik oranı %16,7 olarak tahmin edildi.

(Kaynak: TÜİK)

TİM ÜLKE BİLGİ NOTLARI

Tunus Ülke Bilgi Notu
Senegal Ülke Bilgi Notu
Moritanya Ülke Bilgi Notu
Katar Ülke Bilgi Notu
Mozambik Ülke Bilgi Notu
Cezayir Ülke Bilgi Notu
Fildiő Sahili Ülke Bilgi Notu

tim.org.tr/tr/raporlar-yayinlar

VERİ TAKVİMİ

Veri	Tarih
İőgücü İstatistikleri	10.12.2023
Sanayi Üretim Endeksi	10.12.2023
Ödemeler Dengesi	13.12.2023
Tüketici Güven Endeksi	22.12.2023
TCMB Para Politikası Kurulu Toplantısı	23.12.2023
Reel Kesim Güven Endeksi	24.12.2023
İktisadi Yönelim İstatistikleri	24.12.2023
Kapasite Kullanım Oranı	24.12.2023
Ekonomik Güven Endeksi	29.12.2023
Dış Ticaret Verileri	02.01.2024
Tüketici Fiyat Endeksi	03.01.2024
Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi	03.01.2024
Küresel Ticaret	07.01.2024